PDF Page Organizer - Foxit Software

Güneş-Kent:
Anadolu İçin Yeni Bir Kent Modeli*

Doç. Dr. Çetin GÖKSU

Doç. Dr., ŞBP Bölümü, ODTÜ

Toplumumuz, her bakımdan dışa bağımlı olduğu bir dönemi yaşamaktadır. Bu yaygın taklitçilikten uzaklaşmak, toplumun sorunlarını çözmeye öncelik veren özgün projeleri geliştirmek ve hayata geçirebilmek için uzun soluklu çalışmalara gerek vardır. *Güneş-Kent* çağın, özellikle çevre ve ekonomi gibi temel sorunlarını çözebilmek amacıyla geliştirilen yeni bir kent planlama modelidir.

Neden Güneş-Kent?

Son elli yılda, Anadolu'da önemli gelişmeler olmuştur. Batı modeli dikkate alınarak, yanlış bir gelişme modeli uygulanmış, milyonlarca insan, köylerden kentlere akmış, Türkiye'nin beşeri coğrafyası tamamen değişmiştir. Kentlerdeki yığılma, ekonomide ve sanayideki gelişmelerden çok, taklitçi politikaların zorlaması olarak kırsal alanda yaşayan nüfusun ihmal edilmesinden kaynaklanmıştır. Kırsal alana, çağdaş anlamda hemen hiçbir olanak sunulmamış, eğitim, sağlık, üretim ve iş olanakları sağlanmamıştır.

Son elli yıldaki gelişmeleri bir ilerleme olarak düşünenler vardır. Ancak, uygarlık tarihi dikkate alındığında, bazı kazançlar yanında çok önemli kayıplar da söz konusudur. Gelişen ve yayılan kentlerle çevre kirlenmesi artmış, bütün Anadolu'ya yayılmıştır. Bataklıklar kurutulmuş, kıyılar ve verimli tarım alanları yağmalanmış, sulak alanlar kurutulmuş, orman alanları azalmış, denizler ve akar sular kirlenmiş, birçok hayvan ve bitki türü yok olmuştur. Uygulanan monokültür ve modern tarım teknikleri ile; gıdalar zehirlenmiş, zengin ekolojik alanlar bir daha geri dönmeyecek biçimde yok edilmiştir. Bugün geriye dönüp baktığımızda, bütün bu zenginliklerin kaybolmasının ve Anadolu'nun baştan başa kirletilmesinin gelişme için gerekli olmadığını farkederiz. Ayrıca bu kirlenme uğruna dünya finansman çevrelerine borçlanıyoruz.

Dünyada da benzer olaylar çok yaygın olarak görülmektedir. Çevre kirliliği alabildiğine artmış, denizler kirlenmiş, yağmur ormanları yarı yarıya azalmış, atmosferdeki zehirli gazların miktarı artmış, Dünya ortalama sıcaklığı yükselmiş, bütün bunların sonucu olarak da, iklim dengeleri bozulmuş, doğal felaketler artmış, bazı bölgelerde açlık ve su sıkıntısı yaşanmaya başlamıştır. Kısaca söylersek, "*ekolojik bunalım*" olarak adlandırılan bu gelişmeler insan eliyle, daha doğrusu, doğaya düşman, doğanın sömürüsü üzerine kurulmuş, Batı kökenli "*modern uygarlık*" yoluyla dünyadaki yaşam ciddi bir tehlike karşısında bırakılmıştır. Bu somut, geriye dönüşsüz ve umutsuz gelişme karşısında, ufak tefek düzeltmelerle uğraşmak, sorunları ortadan kaldırmayacak, aksine çoğaltacak ve çözümü zorlaştıracaktır.

* Bu yazı,yazarın "Güneş-Kent" adlı kitabından yararlanarak hazırlanmıştır. Bu yazıda, sadece Güneş-Kent Modeli'nin toplumsal açıdan değerlendirilmesi yapılmıştır. Planlama modelinin uygulanması için gerekli teknik bilgiler adı geçen kitapta ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

PDF Page Organizer - Foxit Software

Dünya çapındaki bir sorunu çözebilmek için, önce sorunun boyutlarını iyi kavramak gerekiyor. Sorun aslında, kent ya da çevre sorunlarıyla sınırlı değildir. Yaşadığımız çağın, felsefeden teknolojiye, düşünce biçiminden günlük tüketim alışkanlıklarımıza kadar bütün konularını içermektedir. Başka bir deyişle dünyayı yavaş yavaş yok eden bir uygarlık sorunu ile karşı karşıyayız. O halde çözümü de bir uygarlık sorunu olarak ele almak gerekir. Çağdaş bilimsel ve teknolojik gelişmeleri de dikkate alarak bu çerçevede bizim önerimiz, çevreci, insancıl, doğaya saygılı yeni bir uygarlık arayışını Anadolu'da başlatmaktır.

Modern uygarlık aslında bir kent uygarlığıdır. Bu nedenle kentleri, bir uygarlık projesi olarak ele almaya ve geliştirmeye gerek vardır. Kentlerde yeni bir uygarlık arayışını başlatmak için elimizde çok önemli olanaklar ve kozlar var. Bu olanakları 3 ana bölümde özetleyebiliriz:

Birincisi, ekolojik krizden yararlanmak ve bu krizi aşmaya yönelik projeleri kentlerden başlayarak üretmektir. İkincisi, her kentin sahip olduğu tarihsel gelişimini ve toplumsal değerlerini içeren kimliğini ele almak ve kentlerde kültürel gelişmeyi hızlandıran bir alt yapı oluşturmaktır. Üçüncüsü, ekolojik zenginliği korumak ve doğal değerleri ele alarak değerlendirmektir. Doğal zenginlikler içinde, tarım ve ekolojik değerler yanında en önemlisi güneş odaklı doğal enerjilerdir. Güneş ışınları, hava (rüzgar), su (hidrolik) ve bitki (biyo) enerjileridir. Unutmayalım ki, Türkiye'de birim alandaki Güneş enerjisi, Avrupa ortalamasının iki katından fazladır. Diğer yandan ülkemizde rüzgar, su ve biyoenerji potansiyelleri çok yüksektir. Türkiye'nin toplam kullanılabilir potansiyeli yıllık 500 milyar Kws'in üstündedir. Yani birkaç nesil yetecek kadar enerjimiz bulunmaktadır. Şimdi, esasen zorunlu olarak yapmamız gereken işleri, bu önerilerin geliştirildiği Güneş-Kent çerçevesinde değerlendirelim.

Güneş-Kent: Çevre Kirlenmesine Karşı Köklü Bir Çözüm

"20 yüzyıl modern çağın kentleri, çevresel kirlenmenin en önemli ve yoğun odaklarıdır. Kentler, sadece çevreyi kirletmekle kalmıyor, bir kanser gibi önüne gelen bütün doğal değerleri de yo ediyor. İnsanlığın bu kadar kirletici, yıkıcı ve yo edici değerleri taşıyan adeta bir doğal felaket ola "modern kentlere" daha fazla tahammül etme olanaksızdır. Er, ya da geç bu sistemlerden ayrı mak ve yeni, temiz ve sağlıklı kentlere yönelm kaçınılmazdır. 21. Yüzyıl, bu yeni kentler yaşama geçirildiği bir zaman dilimi olmalıd olacaktır [1].

...Dünyada, çevre kirliliğine karşı yapılabilece en önemli mücadele kent ölçeğinde ele alınabil Çünkü, bugünkü kirlenmenin önemli bir bölüm (yaklaşık beşte dördü) kentlerde oluşuyor. Dola yısıyla, iklim dengelerinde bozulmanın, asit yağ murları oluşumunun, ozon tabakası delinmesin arkasında, büyük oranlarda kentlerde üretilen kir letici kaynaklar yatıyor. Dolayısıyla kentleri, kir leten odaklar olmaktan çıkarmadan, kirlenmeni dünyasal etkilerini yok etmek bir yana, azaltma bile olanaklı değildir. Demek ki, çevre duyar toplumlar, başka ne yaparlarsa yapsınlar, eğe var olan kirletici modern kentlere karşı seçenekl üretemezlerse, hiçbir ciddi sonuç alınamaz. B nedenle konu hayati bir öneme sahiptir. Kesi likle ve hiçbir kuşkuya kapılmadan bilmeliyiz k en önemli hedefimiz, önceliğimiz, olmazsa olma koşulumuz, yeni, temiz, sağlıklı kentleri üretmek tir. Bu hedef asla unutulmamalıdır. Çünkü, kentle temizlemek, büyük oranda dünyayı kirlenmede kurtarmak anlamına geliyor."[2]

Güneş-Kent yaklaşımı, çevre kirlenmesini önce likle önlemeyi hedefleyen yeni bir kent planlam yaklaşımıdır. Güneş-Kent, Öncelikle kentlerd *kirlenen yaşam çevrelerine* karşı yeni bir seçe nek, ülkede ve dünyada yaşanan kirlenmeye karş köklü bir çözüm olanağıdır.

Kendi Enerjisini Üreten Kent

Güneş-Kent modelinin en önemli yeniliği, kend enerjisini üreten kent olmasıdır. Bugün ener sistemleri hem kirleticidir hem de uluslararas tekellerin denetimindedir. Türkiye de enerjisinin yarıdan fazlasını dışarıdan almaktadır. Türkiye kentlerde tüketilen enerji türleri nedeniyle, hem

1. Göksu, Ç. (2001) Anadolu Güneş Uygarlığı. Ankara: İmaj Yayınları.
2. a.g.e, s. 162

PDF Page Organizer - Foxit Software

dışa bağımlı hale gelmiştir, hem de dış ödemeler nedeniyle sürekli olarak ekonomik kıskaç altındadır.

Güneş-Kent, modern kentin aksine, bulunduğu bölgedeki doğal potansiyeli kullanan ve kendi enerjisini üreten yeni bir yaklaşımdır. Isıtmadan soğutmaya, elektrik enerjisinden taşıtların yakıtlarına kadar her türlü enerji gereksinmesini kendi başına üreten kent modelidir. Bu amaçla, öncelikle, enerji üretimi için çevresindeki kaynaklara öncelik verir. Kentin üzerine düşen güneş ışınlarından öncelikle yararlanır, çevredeki akarsuları, organik atıkları, rüzgar olanaklarını değerlendirir, elektrik enerjisi üretir. Bu enerjilerin bir bölümünü kullanarak, taşıtlar için hidrojen enerjisi üretir. Başka bir deyişle enerji açısından tüketen değil üreten bir kent, üreten bir toplum modeline geçişi sağlar. Bu amaçla, üniversitelerde yeni sisteme uygun teknolojiler geliştirir, yeni teknolojileri üretir ve uygular, ürettiği fazla enerjiyi satar. Kente önemli gelir kaynakları ve iş olanakları yaratılır. Kentlerin ve ülkenin siyasal, ekonomik dışa bağımlılığını azaltır, temiz yaşam çevreleri oluşturur.

Yeni Bir Çevre, Yeni Bir Yaşam

"Güneş-Kent'te, herşeyden önce çevre kalitesi yüksek yaşam alanları olacaktır. Güneş-Kent, bugünün fosil enerjili kentlerine göre, olağanüstü temiz olacaktır. Çünkü, kullanılan enerji alabildiğine saf ve temizdir. Kanalizasyon atıkları akar sulara ya da denizlere atılmayacak, ısıtma için, kömür ve petrol gibi çevreyi kirleten enerji türleri olmadığından kentin sokakları ve meydanları, havası ve suyu temiz olacaktır. Sokaklarda, temiz hava soluyarak, nehirlerinde, denizlerinde yüzerek "yaşanabilen tertemiz bir çevre" kalitesine sahip insanların, yaşam kaliteleri de yükselecektir.

Güneş-Kent'in en önemli özelliği, güneş enerjisi kullanmak olduğundan, bütün alanlarda bu enerjiyi kullanan sistemler gerekir. Bu nedenle hemen her şey bu çerçevede yeniden değerlendirilir. Kent, Güneş mimarisine göre yeniden düzenlenir. Bu nedenle bugüne oranla, evlerde yapay olmayan bir yaşam söz konusudur. Binalar, enerji üreten sistemler haline gelir, elektriğini, sıcak suyunu kendisi üretir. Binaların ısınma ve soğutulması kendi olanakları ile sağlanır. Bütün bu yenilikler, ev yaşamında bugünden farklı bir yaşantı oluşturur.

Güneş enerjisi, üretim biçimlerini de etkileyecek ve değiştirecek özellikler taşır. Daha az yoğun bir enerji biçimi olduğundan, teknolojinin de, üretimin de bu duruma uygun hale getirilmesi gerekir. Büyük ve toplu üretim yerine, bireysel ve özel üretim biçimleri gündeme gelecek, büyük olasılıkla, bilgisayarın da katkısı ile, küçük işletmeler, evsel üretimler yaygınlaşacaktır."[3]. Bu da, kentlere, yaygın biçimde, yeni iş ve çalışma olanakları sunacaktır.

Yeni Bir Uygarlık Seçeneği

Güneş enerjili kentler, kirletici modern uygarlıktan kurtulmak için stratejik öneme sahiptir. Bu nedenle bir ülkenin geleceğini belirleyenler, kent ölçeğinde bir düzenlemeyi öncelikle ele almalıdır.

Daha önce belirttiğimiz gibi, asıl kirleten, topyekün Batı uygarlığı ve onun odağında bulunan kirletici kent modelleridir. Bugün olduğu gibi, sınırlı ve sınırlı iyileştirmelerle bulunacak çözümler dünya çapında yaygın kirlenmeye karşı etkili olamaz, kötüye gidişi durduramaz. Dolayısıyla uzun vadeli hedef, kirletici Batı uygarlığına karşı seçenek üretebilmektir. Batı uygarlığının bütün kirletici unsurları kentlerde toplanmıştır. Bu nedenle, modern denilen bu uygarlığa seçenek, yeni bir kent kültürü ve yaşam biçimi geliştirmeye bağlıdır. İşte bu yeni kültür, güneş enerjisinin sürükleyici ve yol göstericiliğinde gelişen Güneş-Kent'ler olacaktır. Kentler, hem insanların yaşam çevreleri, hem de uygarlığın gelişip yayıldığı odaklardır. Bu kentlerde oluşan her şey, uygarlığın bütün alanlarını kapsar. Sanayiden teknolojiye, üretimden tüketime, kültürden sanata hemen her şey kentlerde yeşermekte, gelişmektedir. Bu nedenle kent uygarlığı giderek önem kazanmıştır. Bu temel gerçeği kabul etmek durumundayız. Planlarımızı bu gerçeğe göre biçimlendirmeli, "ekolojik krize" karşı arayışları kentlerden başlatmalıyız. İnsanlığın geleceği, bir anlamda kentlerde bulunabilecek yeni ve çevreci çözümlerle yakından ilgilidir.

3. a.g.e, s. 166

PDF Page Organizer - Foxit Software

Uygarlık ve kent, iç içe geçen bir değerler sistemidir ve birini diğerinden ayırmak olanaksızdır. Bu nedenle uygarlık, kentleri yeni ufuklara taşırken, kentlerde yeşeren kültür de, uygarlığın gelişmesini ve yaygınlaşmasını sağlar. Bu karşılıklı etkileşim nedeniyle, uygarlık daha çok kentlerde başlayan ve gelişen bir değer olarak kabul edilebilir. Bu nedenle, kentleri değiştirmek, yeni bir uygarlık yolunda atılan en önemli adımlardır. Bütün bu açıklamalar ışığında, Güneş enerjisine dayalı kentlerin, yeni bir uygarlık yaratacağını beklemek yanlış değildir. Hatta bu yeni uygarlığın kentlerde gelişeceği, bu nedenle de kentlerin, Güneş Uygarlığı'na giden yolda stratejik önemi olduğu unutulmamalıdır. Kirli bir uygarlıktan temiz bir uygarlığa geçiş, kirletici odaklar olan kentleri, yeni amaçlar doğrultusunda, temiz, sağlıklı yaşanabilir çevrelere dönüştürerek gerçekleşebilir."[4]

Güneş-Kent, Geleceğin Kentleri

Güneş-Kent'ler, geleceğin temiz yaşam alanlarıdır. Çünkü *Güneş-Kent* demek, Güneş enerjili kent demektir. Güneş'in her yerde ve etkinlikte kullanılmasıdır. Bu nedenle *Güneş-Kentler*, Güneş ışınları kadar aydınlık, alabildiğine temiz kentler demektir. "*Güneş-Kent*, kullandığı enerjiden dolayı, fosil enerjili kentin aksine hiçbir şekilde ve koşulda, zehirli gaz emisyonlarını üretmez, bu gazları çevreye yaymaz, çocukların, yaşlıların, bütün insanların bu gazları yutmasına ve hastalanmasına ya da zehirlenerek ölmesine izin vermez. Güneş enerjili kent, enerji bakımından o kadar temiz bir dünya yaratır ki, bu kadar temiz bir ortama başka yerde asla rastlayamazsınız. İşte bu nedenle, Güneş'e yönelen kentler, "dünyanın en temiz kentleri" olmaya adaydır. Anadolu için düşünülen ve geliştirilen geleceğin *Güneş-Kent*'i, sadece enerji ile sınırlı değildir. Sosyal, ekonomik, ekolojik, sanat, felsefe ve yönetim konularında da tertemiz bir dünya vadeder. Hepsinden önemlisi de, yaşam kalitesine getirmesi beklenen yeni, doğal ve özgün katkılardır. Bu nedenle, Güneş-Kent, bu yüzyılda gelişmesi beklenen yeni kent modelidir.

Güneş-Kent'in Üç Biçimi[5]

Güneş-Kent adlı Anadolu'nun verileri dikkate alınarak çalışmada geliştirilmiş, üç farklı *Güneş-Kent* yaklaşım vardır. Bu üç yaklaşımı şu başlıklar altında tanımlayabiliriz:

1. İklimle dengeli kent,
2. Güneş mimarili kent,
3. Tam *Güneş-Kent*.

Güneş ve kent arasındaki ilişkilerin analizleri ve bugüne kadar elde edilmiş uygulama sonuçlarını dikkate aldığımızda Güneş-enerjili kentin üç biçimde ve üç aşamalı olarak kavramlaştırılabileceği sonucuna varılmıştır. Bu kent modelleri hakkında ayrıntılı bilgi için *Güneş-Kent* adlı yapıta bakılmalıdır. Bu üç yaklaşım, güneş enerjili bir kent kurabilmenin de zorunlu adımlarını oluşturur. Çünkü, bütünüyle güneş enerjili bir kente geçebilmek için, kentin öncelikle iklime uygun koşullara sahip olması, daha sonra mimarisinin de Güneş'e uygun hale getirilmesi gerekir. Ancak bu koşullar sağlandıktan sonra gerçek anlamda bir *Güneş-Kent* gerçekleştirmek mümkündür. *Güneş-Kent*'in bu üç yaklaşımından yararlanarak planlama ve tasarım açısından zengin ve değişik kent modelleri üretme şansı vardır. Bu modellerin nasıl oluşturulacağı konusu, kent plancılarının ve mimarların becerileri ile yakından ilgilidir.[4]

İklime Uyumlu Kent[6]

İklime uyumlu kent iklim faktörlerini kent yararına yorumlayan kent modeline verilen isimdir. Başka bir deyişle, planlama yaklaşımları yardımıyla, kentte meydana gelen iklimsel olayları kent yararına kullanmaktır. Kentteki yapılaşma nedeniyle, yerel iklim değişir ve iklimsel faktörler farklılaşır. Bu farklılaşma, planlama aşamasında düşünülmediği için kent yararına değil, zararına gelişir. Bu nedenle Anadolu'da gelişen modern kentler, yaz aylarında çok ısınmakta, buna karşılık

4. a.g.e., s. 163
5. Göksu, Ç. (2000) *Güneşkent*. İmaj Yayınları; Ankara
"Güneşkent Modeli", Güneş enerjinin henüz yaygın olarak değerlendirilmediği, sadece mimaride sınırlı olarak denendiği ancak şehircilikte henüz tartışılmadığı bir dönemde, 1992'de Rio Zirvesi öncesinde geliştirildi ve yayınlandı. Şehir planlama alanında öncü ve özgün bir çalışmadır.
6. a.g.e, s.155

PDF Page Organizer - Foxit Software

kış aylarında aşırı soğumaktadır. İşte, bu olumsuz gelişmeyi önlemek için çevredeki doğal iklim faktörlerinin yerel koşullara ve arazi yapısına bağlı olarak analiz edilmesi ve kent yararına kullanılması gerekiyor. Bu değerlendirme biçimine, planlama açısından "*iklimle dengeli kent modeli*" adını veriyoruz. Yapılan araştırma ve uygulamalar, iklimle dengeli kent planlaması ile, kentlerde ısıtma ve soğutmada 1/3 oranında fosil enerji tasarrufu sağlanacağını gösteriyor.

Güneş Mimarili Kent[7]

Güneş enerjisinden daha fazla yararlanmak için, kentin çevre ile beraber değerlendirilmesi ve ikliminin dengelenmesi yeterli değildir. Kenti oluşturan yapı adaları ve içinde yer alan binalar da Güneş'e uygun hale getirilmelidir. Bugünün kentlerinde herşey fosil enerjilere göre biçimlendirilmiştir. Kentlerde güneşten kente kesintisiz akan enerji hiçbir şekilde kullanılamamaktadır. Fosil, kirletici, pahalı enerjilerden kurtulabilmek için kentin öncelikle Güneş enerjisini kullanabilir olarak planlanması ve tasarlanması gerekir. Kentin yerleşim yeri, makro biçimi, yörenin iklim değerleri dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Kent birimleri, yapı adaları, güneş ışınlarından maksimum yararlanmak amacına uygun olarak tasarlanmalıdır. Kentte yer alacak bütün binalar güneş mimarisine göre biçimlenmelidir. Başka bir deyişle, modern kent planlama ve tasarım kıstaslarını değiştirmek gerekiyor. Bir kenti, güneş mimarisi ile oluşturmak, kentin doğrudan güneş enerjisinden yararlanması için en etkili ve en ucuz yöntemdir. Yapılan tahminlere göre, kentin, güneş mimarisine göre yapılanması durumunda, ilave olarak 1/3 oranında enerji tasarrufu ya da güneş enerjisi elde edilmesi mümkündür.

Etkin Güneş-Kent[8]

Üçüncü yaklaşım, kentin enerji açısından bağımsız hale getirilmesidir. Bu model, yukarıda sözü edilen iki yaklaşıma ilave olarak kentin Güneşe uygun planlanması yanında doğrudan enerji üretimine yönelik çevresel olanakların tamamının kullanılmasını gerektiriyor. Bu yaklaşım, edilgen enerji sistemleri ile sınırlı değildir. İlave olarak doğrudan enerji eldesi için etkin sistemlerin kullanımı gerekli. Biz bu yaklaşıma etkin sistemleri de kullandığı için "*Etkin Güneş-Kent* adını veriyoruz. Etkin Güneş-Kentte binalar, ayrı ayrı değil, özel kıstaslara göre belirlenen yapı adaları çerçevesinde geliştirilen üçüncü "*atmosfer kavramı*" dikkate alınarak tasarlanır. Bu yolla bina ısı kayıpları minimum, buna karşılık enerji kazançları maksimum olur. *Etkin Güneş-Kent, kentsel yapıyı, bir bütün olarak kent dokusunu, Güneş'e duyarlı bir sistem haline getirmekte, enerji girdilerini en çoğa çıkaracak bir bütün oluşturmaktadır. Buna karşılık makro kütle, üretilen enerjinin içeride daha uzun süre tutulmasını ve sahip olduğu dış kabuk yardımıyla dış hava koşullarından etkilenmemesini sağlıyor*"[8].

Tam Güneş-Kent

Tam Güneş-Kent etkin Güneş-Kent'in ileri bir aşamasıdır. Aktif ve edilgen sistemler dışında başta Güneş olmak üzere, "*bütün doğal enerji kaynaklarını*" birlikte ve bir bütün içinde kullanmayı hedef alır. Güneş, rüzgar, su (hidrolik), biyomas ve hidrojen santralları kurar. Bunların önceliklerini belirler ve uygular. Başka bir deyişle kentin enerji tüketiminin doğal enerjilerle karşılanması için, Dünya koşulları da dikkate alınarak, "*bir enerji üretim planlaması*" yapılır ve hayata geçirilir. *Tüm doğal enerji sistemlerinin üretimini de dikkate aldığı için bu yaklaşıma "Tam Güneş-Kent" adı verilir.* [9]

Doğal Yaşam Projesi Olarak Güneş-Kent[10]

Güneş-Kent, Güneş odaklı yaklaşımına paralel olarak kentlerde doğanın değerlendirilmesi ve toplumun geliştirilmesine yönelik yeni yaklaşımlar içermektedir. Öncelikle, yapay ve doğadan kopmuş kent yerine doğa ile bütünleşen, doğadaki ekolojik yaşamın kent içinde devamını sağlayan yeni bir yaklaşım getirmektedir. Güneş-Kent modeli, modern mimari yerine, Anadolu'nun

7. a.g.e, s.130
8. a.g.e, s. 169
9. Anadolu Güneş Uygarlığı: s: 177
10. a.g.e: s:178

PDF Page Organizer - Foxit Software

özgün mimari yaklaşımlarını ve kültürünü dikkate alarak, doğaya ve insana uyumlu Güneş mimarisi sistemine geçilmesini önerir. Yeni, özgün ve yerel (Anadolu tarzı) bir mimarinin geliştirilmesini ve hayata geçirilmesini hedefler.

Güneş-Kent'in diğer bir özgünlüğü, enerji türlerinin yanında yeni ve doğal enerji türlerine yönelmeyi, yeni teknolojiler üretmeyi, kişisel enerji üretim sistemlerine geçmeyi önermektedir.

Güneş-Kent, az kirleten, var olan atıklarını da yerinde temizleyen, organik atıkları biyoenerji ve eko-tarım üretimine, yüksek kaliteli doğal gübreye dönüştüren sistemleri geliştiren ve kullanan bir kent modelidir. Diğer atıkları da geri kazanım yöntemleri ile tekrar tekrar kullanır. Böylece çevreyi en temiz ve sağlıklı biçimde korur ve bu yolla önemli bir ekonomik yarar sağlar. Yapay ve çevreyi kirleten, gürültü yapan, atmosferi zehirleyen ulaşım yerine, olanaklı olan ölçüde çevreyi kirletmeyen ulaşım sistemlerini kullanır. Raylı ve toplu taşın sistemlerine öncelik verilir. Yerleşim alt birimleri, yaya ve bisiklet ya da diğer *doğal ulaşılabilirlik* ilkelerine göre biçimlendirilir. Motorlu taşıt gibi yaşam için zararlı olan araçların kullanılması sınırlanır, konut yerleşim birimleri içine girmesi olanaklar ölçüsünde engellenir. Konut alanları dışında kalmalarına yönelik çözümler geliştirilir. Güneş-Kent'in en önemli hedeflerinden birisi, kentte bozulan doğal dengelerin yeniden kurulması, yok olan özgün bitki ve hayvan türlerinin yeniden kazanılması, doğanın bütün olanakları ile yeniden canlandırılmasıdır. Bu amaca yönelik ekolojik araştırmalar yapılır ve doğal yaşam ortamı oluşturulur. Kentler ya da birimleri, doğanın korunması ve yeniden kazanılmasına yönelik olarak ekolojik planlama yaklaşımı ile gerçekleştirilir.

Güneş-Kent, modern kent modeline karşı, tarımsal etkinliklere önem verir, kentin geniş ve kullanılamayan yeşil alanlarını, anlamsız peyzaj yaklaşımı ile ele alma yerine, tarımsal üretim açısından değerlendirilmesine olanak verir. Sağlıklı beslenmeye önem verir. Kentlerin içinde ve çevresinde eko-tarım yapılmasına yönelik yeni düzenlemeler getirir. Doğal tarımda, sağlığa zararlı suni gübre, zehirli ilaç, hormon kullanılmaz, ürünler tamamen doğal yöntemlerle yetiştirilir. Doğal ürünlerin üretim ve satışı için gerekli alt sistemler kurulur.

Güneş-Kent'de yaşam ortamı, zehirli ve sağlığa aykırı sistemler bulunmayacağı için insan sağlığını tehdit eden unsurlardan arınmış olacaktır. Bu nedenle, hastalanma oranında önemli bir azalma beklenir. Buna ek olarak, "*koruyucu hekimliğe*" ve "doğal enerji tedavilerine" önem verilir. Kentlilerin birçok hastalıktan korunmasına yönelik altyapı oluşturulur. Hasta olanların da anında ve yerinde tedavisinin yapılmasına öncelik verilir. Bu amaçlar için kentte özel bir sağlık sistemi uygulanır.

Güneş-Kent, yaratıcılığa, sanata, felsefeye önem verir. Kentin kültürel olarak bir bütün içinde gelişmesine yönelik sistemlere öncelik verir. Bu amaca yönelik alt yapıları kurar. Her kentsel birimde Bilim ve Sanat Merkezleri kurulur. *Güneş-Kent*'de amaç, tüketim ağırlıklı, bencil bir yaşam tarzı değildir. Yaşamın bütünlüğü ve bütünlük içinde dayanışma prensipleri vardır. Bu nedenle, karşılıklı yardımlaşma ve bu yardımlaşmayı kolaylaştıracak demokratik bir yapı öngörülmüştür. Bu demokratik hakların, her semtte hayata geçirilmesi için gerekli alt birimler oluşturulur. Sosyal yapı, gönüllü katılımlarla yaratıcı toplumsal eylemlerle desteklenir.

Güneş-Kent'ler, kirlenen dünyada, daha temiz, daha doğal ve daha insanca bir yaşamın olanaklarını, altyapısını sunar. 21. yüzyılda amaçlarımıza uygun olarak, "*daha temiz bir dünya*", "*daha temiz bir Anadolu*" ve "*daha sağlıklı yaşam çevreleri*" oluşturulmasına olanak sağlar.